

Perintövarojen käyttö / esitys vuosille 2017**Kuntoutusjohtaja Mikko Tapio Korhonen**
Vanhus- ja vammaispalvelujen hallinto**Perusturvajohtaja Mari Antikainen, sosiaalipalvelujen hallinto**Vanhuspalvelut

Kuopion kaupungin vanhuspalveluilla on 13.6.2017 käytettävissään eri lahjoittajilta saatuja lahja- ja perintörahoja vanhusten hyväksi 629.329 €. Liitosalusteista Riistavedelle ja Nilsijään on suunnattu lahjoituksia, joiden käyttöä ovat suunnitelleet hoivan vastuhenkilöt asiakkaita kuunnellen. Niiralan palvelukotiyhdistyksen uusi ja entinen lahjoitus ovat yhteensä 452.677 €. Lahjoitus on suunnattu vanhusten palveluasumiseen.

Lautakunta on hyväksynyt 20.12.2016 § 110 perintärahojen käyttötarkoituksen vuodelle 2017 käyttösuunnitelman yhteydessä. Nyt esitetyt käyttötarkoitukset ovat uusia kohteita.

Asumisenkoordinaattori

Perusturva- ja terveyslautakunta on 15.12.2015 pykälässä 111 linjannut ikäihmisten ja erityisryhmien asumista Kuopiossa. Tarkastelussa on ollut näkökulma asumisen tarpeista vuoteen 2030. Edellä mainitun linjauksen jälkeen valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen peruslinjaus on muuttunut: nyt hallituksen valmistelemassa mallissa sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjänä toimii maakunta, ja ikäihmisten ja erityisryhmien asumisen kaavoituksesta ja asuntotuotannon järjestämisestä vastaa kunta. Asumistarpeiden ennakointi sekä asumisen ja kotiin tarjottavien palvelujen kokonaisuuden suunnittelu ja toteutus edellyttävät maakunnan ja kuntien välistä systemaattista yhteistyötä. Tästä asiakokonaisuudesta on tehty myös valtuustoaloite 22.5.2017.

Lähtökohdista

Ikäihmisten asumisessa painopiste on kotona tai kodinomaisessa palveluasumisessa. Asuminen tulee toteuttaa niin, että ikäihminen saa asua kodissaan toimintakyvyn muuttuessa, ja kotiin on mahdollisuus tarjota vaativiakin palvelukokonaisuuksia. Vanhuspalvelulain hengen mukaisesti ikäihmisten asumisjärjestelyissä tulee turvata iäkkään kuntalaisen riittävä yksityisyys sekä samalla mahdollisuus yhteisöllisyyteen. Asumisen ja siihen integroitujen palvelujen kehittämiselle oman haasteensa tuo väestön ikääntymisen nopea kehitys: kuopiolaisten yli 75-vuotiaiden määrä lähes kaksinkertaistuu vuoteen 2030.

Lähipalvelualuemalli

20.06.2017

Kuopion kaupungissa ikäihmisten asumisen ja kotiin tarjottavien palvelujen järjestämisen keskeisenä strategisena tavoitteena on lähipalvelualueiden rakentaminen. Hyvänä esimerkkinä toimii tällä hetkellä kehityskaarensa alkupäässä oleva Mäntykampus. Lähipalvelualueissa on kyse asumisen ja palveluiden yhdistämisestä niin, että ikääntyville tarkoitettua asumista sijoitetaan tiiviiksi, mutta viihtyisiksi kokonaisuuksiksi tähän tarkoitukseen suunnitelluille alueille. Lähipalvelualueen ydinpalveluita ovat muun muassa erimuotoiset asumispalvelut, kotiin tarjottavat palvelut, toimintakeskus, asukastupa ja Terve Kuopio – kioskin etäpiste. Lähipalvelualueen käytännön toteutuksessa huomioidaan palvelujen järjestämisen monimuotoiset vaihtoehdot huomioiden kunkin alueen asiakastarpeet ja mahdollinen kolmannen sektorin ja ulkoisten palvelun tuottajien toiminta. Lähtökohtaisesti on ajateltu, että tehostettua palveluasumista keskitetään ensisijaisesti lähipalvelualueiden keskusten yhteyteen ja niiden välittömään läheisyyteen. Lähipalvelualueiden yhteyteen pyritään keskittämään myös ns. elämäntalokalojen rakentamista. Elämäntalokatot nähdään mallina omaehtoiselle ja itsenäiselle asumiselle, jonka tueksi asukkaat voivat valita erityyppistä asumisen tukea tarpeiden mukaan. Lähipalvelualueiden muodostamisessa on huomioitu se, että pyritään välttämään liian suurien yksiköiden ja erityisasumisen keskittymien välttäminen. Lähipalvelualueet ovat kaikille asukkaille avoimia ja ne pyrkivät jatkuvaan vuorovaikutukseen alueensa asukkaiden kanssa.

Mäntykampuksen suunnittelussa on pyritty toteuttamaan edellä esitettyjä toimintaperiaatteita ja alue on muotoutumassa tavoitteiden mukaiseksi kokonaisuudeksi. Pyörön lähipalvelualueen suunnittelua ja valmistelua kohti poliittista päätöksentekoa ollaan valmistelemaan syksyn 2017 aikana. Suunnittelussa hyödynnetään Mäntykampuksen kokemuksia. Valmistelemaan suunnittelutyöhön kaavoitus, asuntotoimi ja hoivapalvelut ottavat mukaan myös SavoniaAMK:n arkkitehtipiskelijat.

Ikäihmisten asumisen ja asumispalveluiden kokonaisvaltainen suunnittelu ja toimenpiteet edellyttävät monialaisen kokonaissuunnitelman valmistelua sekä asumistarpeiden ennakointiin ja haltuunottoon osoitettua kunnan ja maakunnan yhteistä kehittämisenrakennetta.

Ikäystävällinen Kuopio -ohjelmassa Kuopion kaupunki on linjannut että noin 7 % yli 75 -vuotiaista on ympärivuorokautisen hoivan piirissä. Asetettu tavoite on saavutettu. Ikääntyneiden määrän edelleen kasvaessa tarvitaan jatkuva toimintamalli, jolla turvataan ikäihmisille sopiva jatkuva asuntotuotanto myös tulevaisuuden tarpeisiin ja pidetään asumisen odottajien jonot kohtuullisina. Olemassa olevien tuetun asumisen mahdollistavien asuntojen määrä (julkinen ja yksityinen asuntotuotanto) ei kata tulevaisuuden tarpeita. Nyt esitetään perintörahoilla palkattavaksi määräraikainen asumisen koordinaattori, jonka tehtävänä on edelleen jalostaa aiempaa lähipalvelualue mallia ja käytännössä työskennellä asuntotoimen, kaavoituksen peruspalveluiden palvelutuotannon ja rakentamisen ammattilaisten välimaastossa toimeenpanemassa tavoitteellisesti ikäihmisten asumisen kokonaissuunnitelmaa Arvioitu kustannus ja esitettävä perintöraha varaus n. 2 vuoden toiminta-ajalle on 130.000 €.

Ulkoiluavustaja ja digitaalinen hyvinvointiteknologia

Esityksen suurimmat panostukset kohdistuvat ulkoiluavustajatoimintaan ja digitaaliseen hyvinvointiteknologiaan sekä asumisyksiköiden osallistavaan ja aktivoivaan toimintaan. Ulkoiluavustajatoiminta jouduttiin lopettamaan kesäkuussa 2016 lahjoitusrahojen vähetessä. Ulkoiluavustaminen on ollut pitkään niin Vanhusneuvoston kuin vanhustyön keskeisten toimijoiden suurin

20.06.2017

toive lahjoitusvarojen käyttökohteeksi. Toimintaa toteutettiin kaupungin uudelleensijoitustoimintaa hyödyntäen, jossa pystyttiin työllistämään lähihoitajia, jotka eivät muutoin olisi pystyneet terveydentilansa vuoksi jatkamaan työtään lähihoitajina.

Toinen keskeinen panostus esityksessä on digitaalinen hyvinvointiteknologia esim. Sävelsirkku, jonka avulla koko Kuopion alueella vanhuksiköt voivat hyödyntää kuntouttavaa ja toimintakykyä tukevaa vanhuksille suunniteltua digitaalista ohjelmaa. Lisäksi asukkaiden käsien ja jalkojen kuntoutumista edistävään työhön ehdotetaan polkulaitteita ns. aktiivirestoraattoreita, joista on hyviä käyttökokemuksia mm. Mäntykampuksen asumisyksiköstä. Asukkaiden osallistavaa toimintaa esitetään tuettavaksi yksikkökohtaisilla määrärahoilla, jotka henkilökunta ja asukkaat voivat yhdessä suunnitella parhaaksi katsomallaan tavalla.

Nyt tehtävän esityksen mukaisesti kaupunki toteuttaa ulkoiluavustajatoimintaa käyttäen hyödykseen uudelleen sijoitettavia työntekijöitä. Minkä lisäksi 60 000 € jäämistövaroja ehdotetaan kohdennettavan järjestökentän kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyen ikäihmisten sosiaalisen kanssakäymisen tukemiseen ja yksinäisyyden haittojen torjuntaan Yhtenä toimintamuotona järjestöyhteistyönä toteutettavassa toiminnassa voi olla myös ulkoiluavustajatoiminta. Järjestöavustusten käytöstä em. määrärahojen puitteissa päättää kuntoutusjohtaja.

Esitämme ulkoiluavustustoimintaan ja digitaalisen hyvinvointiteknologiaan 181.000 €, josta kohdennetaan 60.000 € järjestökentän kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Tukea ja apua nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvoinnin tukemiseen

Orpojen ja kodittomien lasten elämäntilanteen tai opiskeluiden tukemiseksi varoja vuosille 2017-2018

Esitämme, että E. ja T. Lapin testamenttivaroista kohdennetaan orpojen ja kodittomien lasten elämäntilanteen tai opiskeluiden tukemiseksi varoja vuosille 2017-2018. Perintörahan tarve on arvioitu laskennallisesti 400 €/lapsi tai nuori sillä perusteella, että esimerkiksi kannettavan tietokoneen hankinta voi olla keino tukea opiskelua. Lisäksi elämänhallinnan tukemiseksi voi olla perusteltua kohdentaa muuta räätälöityä yksilökohtaista tukea esimerkiksi sosiaalisen kuntoutuksen mukaisesti. Kuopion kaupunkiin on lisäksi saapunut turvapaikkaprosessin kautta hiljattain nuoria, jotka ovat tulleet Suomeen alaikäisinä ilman huoltajaa ja ovat oikeutettuja kunnan jälkihuollon toimenpiteisiin (KotoL 26§). Heistä noin puolet ovat menettäneet vanhemman/vanhempansa ennen Suomeen tuloa. Osalla vanhemmat ovat yhä elossa kotimaassa, mutta mahdollisuudet pitää yhteyttä ovat vaihtelevat. Määrärahan tarve opiskelun tukemiseksi on yhteensä 38.000 euroa ja sosiaalisen kuntoutuksen tukemiseksi 55.000 euroa eli yhteensä 93.000 euroa.

Alle 18-vuotiaiden starttipajapalvelu

Palvelu on suunnattu peruskoulun päättäneille, syrjäytymisvaarassa oleville, ilman opiskelupaikkaa / jatkosuunnitelmaa jääneille kuopiolaisille nuorille, jotka tarvitsevat tukea ja valmennusta elämänhallintaan, sosiaaliin taitoihin tai koulutusvalmiuksien parantamiseen. Nuorisotakuussakin mainittu tärkeä

20.06.2017

nivelvaihe sijoittuu juuri tähän ikäryhmään. Starttipajatoiminnassa kartoitetaan nuorten voimavaroja ja kehittämistarpeita sekä tarjotaan toiminnallista starttivalmennusta yksilölliset tarpeet huomioiden. Startti-jakson aikana nuoret siirtyvät saattaen työskentelemään työpajatoimintaan tai opiskelemaan. Esitys määrärahaksi Tauno Laitisen perinnöstä n. 55.000 €.

Nuorten koulutus- ja työelämävalmiuden vahvistaminen
Sosiaali- ja terveysministeriö on myöntänyt reilun 2,5 miljoonan euron avustuksen Helsingin Diakonissalaitoksen säätiön hankkeelle, jossa vahvistetaan koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten toiminta- ja työkykyä sekä osallistumismahdollisuuksia.

Avustus on osa Nuorisotakuuta yhteisötakuun suuntaan -kärkihanketta. Tavoitteena on mallintaa ja juurruttaa vaikuttava eri palvelu- ja tukijärjestelmien yhteistoiminta, jotta nuorten tuen tarpeisiin voitaisiin vastata yhdeltä luukulta kokonaisvaltaisesti ja pitkäjänteisesti.

Rahoitettavassa hankkeessa nuorten koulutus- ja työelämävalmiuksia vahvistetaan tiiviissä yhteistyössä Oulun Diakonissalaitoksen, ohjaamoiden tai ohjaamotyyppisten toimintojen, sote-palvelujen ja muiden alueen toimijoiden kanssa. Palvelut rakennetaan paikkakuntien tarpeiden mukaisesti. Hanke toimii vuosina 2017–2018 Helsingissä, Espoossa, Kuopiossa, Turussa ja Oulussa.

Hankkeessa on kaksi osiota. Toisessa keskitytään riskiryhmiin kuuluvien nuorten (mielenterveys- ja päihdeongelmat) tavoittamiseen kotona aloitettavilla valmennuksilla ja matalan kynnyksen toiminnalla, ja toisessa suunnataan nuorten yksilö- ja ryhmävalmennuksella kohti koulutus- ja työelämäpolkuja. Toiminnan hyvinvointi- ja kustannusvaikuttavuutta mitataan ja nuorten jatkopolkuja seurataan. Hankkeessa valmistaudutaan myös sote-uudistukseen kehittämällä poikkihallinnolliset alueelliset toimintamallit.

Nuorisotakuuta yhteisötakuun suuntaan -kärkihankkeen tavoitteena on tukea nuorten elämänhallintaa, opintopolkujen rakentamista ja työllistymistä. Lisäksi syvennetään yhteistyötä nuorten tukemisessa ja kootaan hyvät toimintatavat hyödynnettäväksi valtakunnallisesti.

Esitys määrärahaksi Tauno Laitisen perinnöstä 148.000 €.

Vaikutusten arviointi

Esitys

Kuntoutusjohtaja Mikko Korhonen ja perusturvajohtaja Mari Antikainen

Perusturva- ja terveyslautakunta hyväksyy kuntoutusjohtajan esityksen asumisenkoordinoinnin kustannuksiin n. 130.000 €, ulkoiluavustus toimintaan ja digitaalisen hyvinvointiteknologiaan n. 181.000 € sekä perusturvajohtajan esitys orpojen ja kodittomien lasten elämäntilanteen ja opiskeluiden tukemiseksi n. 93.000 €, alle 18-vuotiaiden starttipajapalveluun n. 55.000 € ja nuorten koulutus- ja työelämävalmiuksien vahvistamiseen 148.000 €.

Valmistelija

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

Puheenjohtaja

Perusturva- ja terveyslautakunta hyväksyy kuntoutusjohtajan ja perusturva-johtajan esityksen.

Päätös

Palvelualuejohtaja Markku Tervahauta toimi esittelijänä tässä asiassa.

Merkittiin, että jäsen Laura Meriluoto palasi takaisin kokoukseen klo 15.30 ennen tämän asian käsittelyn alkua.

Perusturva- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti palvelualuejohtajan ehdotuksen.

